

Bilag 2.**Boligkommissionen af 1918.**

Den 14. April 1920.

Gennem et Udvalg har Kommissionen foretaget en Undersøgelse af Aarsagerne til Byggevirksohmhedens Fordyrelse. Kommissionens Undersøgelse har ikke beskæftiget sig særlig med de almindelige Aarsager til Fordyrelsen, Stigningen i Materialepriser og Forhøjelse af Arbejdslømningerne, idet man gaar ud fra, at der fra anden Side (ved Regulering af Materialepriser o. s. v.) er Kontrol i saa vid Udstrækning, som Forholdene muliggør. Derimod har man ved Undersøgelsen lagt Vægt paa at faa Oplysninger om mere specielle Aarsager til Byggevirksohmhedens Fordyrelse, Aarsager, som kunde tænkes at staa i Forbindelse med den nuværende Organisation eller maaske Mangel paa Organisation af hele Byggevirksohmheden, særligt med Henblik paa Samarbejdet mellem de Byggende og de Myndigheder, som sætter Byggevirksohmheden i Gang gennem Tilskud og Financieringshjælp, nemlig Staten og Kommunerne.

I denne Henseende kan det for Hovedstadens Vedkommende fremhæves, at der uden Tvivl har været for mange Byggeforetagender i Gang samtidig i det sidst forløbne Aar. Materialeforsyningen er blevet spredt og derfor til Tider utilstrækkelig, og ligeledes har den forhaandenværende Arbejdsstyrke, navnlig i Murer- og Tømrerfaget været utilstrækkelig til at sætte normal Arbejdsstyrke paa de forskellige Byggeforetagender. Virkningen heraf har været, at der gaar en uforholdsmæssig lang Tid til at fuldføre et Byggeforetagende, og dette medfører adskillig unødigt Fordyrelse. Den foreløbige Financiering af Byggeforetagendet bliver saaledes væsentlig dyrere, og Samarbejdet mellem de forskellige Fags Arbejde bliver vanskeligere at organisere, hvad der bl. a. kan medføre Udgifter til „Spadserepenge“ for Arbejderne.

Dernæst er der Grund til at fremhæve, at en væsentlig Del af Byggeriet under de nuværende Forhold udføres, uden at der i tilstrækkelig Grad findes den umiddelbare Interesse hos de Byggende i at holde Udgifterne nede. Entreprenør- og Haandværkerstilbud fremtræder, saa vidt det er oplyst, altid under den Form, at der tages Forbehold overfor Prisforhøjelser paa Materialer og Arbejdsløm, og Entreprenørerne har derfor ingen umiddelbar Interesse i, at Stigninger, der muligvis er unødvendige, undgaas. Ja, der kan endog være en direkte Interesse hos Vedkommende forbundet dermed. Der foreligger Tilfælde, hvor f. Eks. Mestersalæret er steget, fordi der under Byggeperioden er givet efter for Krav om højere Løn fra Arbejdernes Side, uanset om saadanne Krav har været hjemlede ved Overenskomst eller ikke. Iøvrigt maa det i denne Forbindelse fremhæves, at man fra Mestrenes Side stærkt beklager det Tryk, der fra visse Arbejdergruppers Side øves for at fremtvinge ikke overenskomstmæssige Tillæg til Arbejdslømnen.

Ved ikke faa Byggeforetagender, der officielt fremtræder som udført af en Byggeforening, er det i Virkeligheden Entreprenørfirmaer, der er de egentlige Bygherrer, og som derfor næppe er interesseret i, at Byggearbejdet som Helhed udføres saa billigt som muligt. Naar Bygningen er færdig, og Financieringen er teknisk ordnet, overgaar Byggeforetagendet og hele den fremtidige økonomiske Risiko til Foreningen, hvis Medlemmer ikke forud har haft nogen Indflydelse paa eller Kontrol med Entreprenørens Priser og eventuelle Efterregninger eller med Foretagendets hele Økonomi og Prisstigning.

De Forhold, der er omtalt her, angaar vel især Hovedstaden, men det maa dog antages, at der ogsaa i Provinsen findes Forhold af lignende Art, der medfører unødvendige Fordyrelser af Byggevirksohmheden.